

Overbetvilling, at der ikke er Trang til Forandring i den antydede Retning.

Monrad: Jeg kan ikke negte, at jeg har ikke liden Betænkelse ved det foreliggende Lovforslag. Det forekommer mig da først, at der er den Ufuldkommenhed derved, at det bortfjerner den Afgang, der nu staaer aaben, til at lade et Barn fritages fra den stadige Underviisning, mod at det møder et Par Gange om Maanedes; den Rettighed, som Bestyrelsen har til paa denne Maade at fritage Barnet, bortfalder efter mit Skjønnende ved dette Lovforslag, og ialfald vil det dog vistnok blive Tilfældet, at mange Bestyrelser, der kunne være tilbøielige til at fritage Barnet for den stadige Underviisning, naar den holdes vedlige, derved at Barnet møder et Par Gange om Maanedes, ikke blive tilbøielige til at give en saadan Fritagelse, naar Underviisningen aldeles skal ophøre med det 14de Aar. Det er dernæst en heel ny og gennemgribende Bestemmelse, naar den ærede Forslagsstiller foreslaaer, at Underviisningen skal være endt med et vist bestemt fyldt Aar; det er en aldeles ny Tanke. Den ærede Forslagsstiller sagde rigtig nok sidste Gang, at det nærværende Lovforslag ikke væsentlig afveeg fra det, som han indbragte forrige Gang, men det er ikke Tilfældet. Det er et heelt nyt, stort Princip, som han her har indført, idet han har sat den bestemte Alder af 14 Aar som Begrænsning af Forpligtelsen til at gaae i Skole, hvorimod han forrige Gang gjorde Saadant afhængigt af, at Barnet havde de fornødne Kundskaber; han har iaar optaget den Idee, der da blev gjort gjældende af den ærede Rigsdagsmand for Holbek Amts 2den Valgkreds (Tscherning), saa at han ikke egentlig selv er Fader til det meget gennemgribende Forslag, som findes her under § 2. Det vil efter min Formening udvise en ikke ringe tilbagevirkende Kraft paa Skoleunderviisningen, naar Forældrene og navnlig Barnet veed, at naar det kun fylder det 14de Aar, saa er derved med det Samme Skolegangen forbi, idet det efter min Mening ikke Lidet vil slappe Skolegangen. Det er vel saa, at det hele Mulcysystem, som i Virkeligheden kun anvendes meget svagt, bliver staaende, men en af Grundstøtterne for at be-

virke en stadig Skolegang, falder dog bort, naar en saadan Bestemmelse gaaer igjennem. Jeg vilde ansee det for en uhenigtsmæssig Bei at gaae, saaledes at svække og ryste det nu bestaaende System for Skolegang. Det er muligt, at man kunde gaae en ganske anden Bei; det er muligt, at man kunde gjøre Skolegangen heelt fri, og jeg veed, at der ikke er Faa, som deler denne Mening, men det vilde da ogsaa være et heelt nyt System for Underviisningens Ordning, som da igjen vilde medføre en heel Række af særegne Foranstaltninger. Det er muligt, at man kunde gaae denne Bei, men jeg vil ikke driste mig til at stemme derfor; men jeg har seet Lande, hvor Underviisningsfrihed, naar der træffes tilsvarende gennemgribende Foranstaltninger, virkelig kan fremme almindelig Oplysning, saaledes som f. Ex. Tilfældet er i Holland. Men at lade Systemet staae halvt, om jeg saa maa sige, at ryste det og dog lade Noget blive bestaaende, det er det, som forekommer mig at være saare betænkeligt. Jeg vilde derfor ønske, at de, som ville den frie Skolegang, ville komme med mere gennemgribende Forslag, hvori der laa et bestemt System til Grund, og at de maatte komme til at indsee, at de maae skabe noget heelt Nyt, men ikke blande forskjellige Systemer for Skolegang og Underviisning sammen. Det er fornemmelig dette, hvorpaa jeg ønskede at henlede Opmærksomheden, hvad dette Forslag angaaer.

Hvad derimod den anden Side af Sagen angaaer, kan jeg heller ikke nægte, at den Forholdsregel som en almindelig Bestemmelse, at der skal være Confirmation to Gange om Aaret, ikke er uden Betænkelse for mig. De Herrer kjende ligesaa godt og maaskee bedre end jeg den Forskiel, der er paa Almuens og Agerbrugerenes Liv om Sommeren og Vinteren, idet at Sommeren er stærkt optaget af Beskæftigelse med Udsaaen og Høsten, og Sindet ganske anderledes taget i Beslag end i den rolige Vintertid, hvor det er friere og derfor kan henvende sig til andre Beskæftigelser. Jeg tvivler ikke paa, at de Herrer ere enige med mig i, at den bedste Tid for Forberedelse for den Unge til at træde mere selvstændig ud i Livet, er Vintertiden; at der da er